

Livsmiljöenheten/Kultur

Kopia
Se förteckning
sid 3

Länsstyrelsen i Gotlands län

97 -03- 2 0

☐ Riksantikvarieämbetet och
☐ Statens historiska museer
Ink. 1997 -04- 2 4
Dnr.....

Överklagande har ej skett
inom föreskriven tid.

Eva Jacobsson
Eva Jacobsson
Registrator

Byggnadsminnesförklaring (BM) av fastigheten Krämaren 4, Knägränd 3, i Visby

Visby innerstads stadsplanstruktur och bebyggelse utgör ett unikt exempel på hur två ekonomiska expansionsperioder, hansatiden och 1700-talets andra hälft, avspeglas i en välbevarad stadskärna. Den sammansatta bebyggelsemiljön, speglade gångna tiders byggnadsskick, gör innerstaden till ett synnerligen märkligt bebyggelseområde. Fastigheten Krämaren 4 med sitt bostadshus från 1700-talet ingår som en värdefull del av denna bebyggelsemiljö.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1§ första stycket lag (1988:950) om kulturminnen m m denna fastighet för byggnadsminne (BM).

BM-förklaringen av ovan angivna fastighet skall omfatta boningshuset samt den tillhörande tomten enligt bifogade karta samt i enlighet med skyddsföreskrifterna nedan.

BYGGNADSBESKRIVNING

Skiftesverksbyggnad i en våning på stensockel. belägen intill klintkanten. Dess södra och västra fasad är reveterade med gul, spritad kalkputs. Bularna är inklädda med stående panel, vilken är målad med oljefärg i engelskt rött. Övriga synliga delar av stommen är tjärade. Ytterdörren mot gården är rekonstruerad enligt äldre utseende. Den har dubbla dörrblad med speglar och vardera en oval glasruta i översta spegeln. Framför dörren finns en äldre kalkstenstrappa med tre steg. Fönstren är kvadratiska med fyra rutor och profilerade överstycken. Snickerierna är grönmålade och tre av fönstren har svartmålade näbbslag från 1700-talet. Det norra fönstret på den västra fasaden är dock det enda kvarvarande med äldre fönsterbågar. De utstickande takstols- och riändarna är profilerade. Det branta taket täcktes någon gång under 1970-talet med tegel efter det att man ersatt det gamla papptäckta faltaket med ny bördning. Vid samma tillfälle inreddes vinden och i samband med detta togs två plåtklädda takkupor upp åt väster och en åt öster, klädd med träpanel. På det östra takfallet finns en putsad skorsten och en plåtklädd ventilationskorsten.

Endast en ursprunglig innervägg kvarstår invändigt men ändå är den äldre planlösningen förhållandevis väl bibehållen. Två 1700-talsdörrar med vardera en stor barockfyllning i finns kvar i stugan. En av dem har ett senare upptaget fönster. Ramen till den andra har

bytts ut i modern tid. Vindsbjälklaget och det äldre vindsgolvets undersida har lämnats synliga i stugan. Stänkmålade tapeter med bröstning finns kvar under dagens tapeter i stugan. I köket finns den murade spisen kvar, i vilken en modern spis har placerats. Under byggnaden finns en källare med utvändigt nedgång. Denna innehåller en murad bakugn och en brygg-gryta i koppar. Källaren har utvidgats i senare tid genom att ett stycke av bergshällen har sprängts bort. En ursprunglig ljusglugg finns i den västra väggen.

Byggnadens ålder är inte känd, men enligt en bouppteckning fanns den här år 1766. Före renoveringen under 1970-talet var byggnaden mycket välbevarad. Även om renoveringen medförde vissa förändringar måste den ses som förhållandevis varsam.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Ovan angiven byggnad får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller till. Inga förändringar får heller ske vad gäller tak- och fasadmateriel eller övrig exteriör utformning.
2. I byggnadens inre får inte göras ingrepp i eller ändring av murverk och stomme, bärande konstruktioner, rumsindelning och äldre innerväggar samt skorstensstockar.
3. I byggnadens inre får heller ej göras ingrepp i eller ändring av äldre tak- och golvmateriel eller fast inredning som eldstaden och spegeldörrarna.
4. Byggnaden skall underhållas så den inte förfaller. Vid underhålls- och reparationsarbeten får endast traditionella och till byggnaden anpassade materiel och metoder användas och utförandet skall ske på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
5. Den tillhörande tomten skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

KOMMENTARER TILL SKYDDSFÖRESKRIFTERNA

Avsikten med skyddsföreskrifterna är att exteriöra förändringar eller interiöra förändringar, avseende i punkt 2 och 3 ovan omtalade delar, ej skall ske. Därför är även mindre förändringar av exempelvis markbeläggning, plank och port, uppsättning av anordningar som antenner, räcken, skärmtak, altaner, markiser, skyltar, lampor m m tillståndspliktiga och får endast utföras i samråd med länsstyrelsen.

Före underhåll eller restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsen, Livsmiljöenheten/ Kultur. Råd om åtgärder ges av länsstyrelsen. Till beslutet bifogas länsstyrelsens förslag till riktlinjer för framtida upprustningsarbeten.

Även för BM prövas bygglovspliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14§ lag om kulturminnen m m lämna tillstånd till ändring av byggnadsminnet i strid med skyddsföreskrifterna.

ÖVRIGT

Lydelsen i detta beslut har efter samråd med Riksantikvarieämbetet ändrats något jämfört med tidigare förslagen lydelse. Ändringarna är av redaktionell karaktär, sakinhållet är fortfarande detsamma.

EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap 21 § lagen om kulturminnen m m tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

BESLUTANDE M M

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Thorsten Andersson.

Föredragande har varit länsantikvarie Marita Jonsson.

Förberedande handläggning har utförts av byggnadsantikvarie Margareta Olsson. I den slutliga handläggningen har även deltagit förste länsassessorn Nils Strehlenert.

Thorsten Andersson

Marita Jonsson

Kopia
RAÄ
Byggnadsnämnden
Gotlands Fornsal
Kulturnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut
RAÄ
Lantmäterimyndigheten
Gotlands Fornsal
Byggnadsnämnden
Planenheten
Länsantikvarien

RIKTLINJER FÖR FRAMTIDA UPPRUSTNINGSSARBETEN (Förslag)

- Fönstersnickerierna bör vid framtida renovering målas med ren linoljefärg. Spår efter äldre färgsättning kan ev finnas på det norra fönstret åt väster. Beslagen bör målas in i snickeriernas färg.
- Om det är tekniskt möjligt bör de äldre hängränorna av trä rekonstrueras och ersätta de nuvarande, när dessa har tjänat ut.
- Plåtdetaljer på taket såsom vindskivor och takkupsinklädnader bör då de tjänat ut bytas till vindskivor av trä respektive panel, vilka tjärstrykes. Detta gäller även plåtlisten på den norra gaveln.

(Observera att ändring som strider mot BM:s skyddsföreskrifter kräver länsstyrelsens tillstånd. Bygglovpliktiga åtgärder prövas i kommunens byggnadsnämnd.)

